

LOMONOSOVIN MOOTTORI

Opettajamateriaali

Kuva: Teppo Hulkkonen/ Stobo

Tervetuloa Helsingin Kaupunginteatteriin!

Helsingin Kaupunginteatteri on Suomen suurin ja monipuolisin ammattiteatteri. Kaupunginteatterin laajaan ohjelmistotarjontaan kuuluvat kotimaiset ja ulkomaiset puhenäytelmät, komediat, musiikkiteatteri, oman tanssiryhmän Helsinki Dance Companyn tuotannot, lastenesitykset viidellä eri näyttämöllä ja ruotsinkieliset esitykset kaksikielisellä Lilla Teaternin näyttämöllä. Ohjelmistossa on yli 30 eri tuotantoa vuodessa, ensi-iltoja on yli 20 ja esityksiä noin 1000.

Helsinki Dance Company – Helsingin Kaupunginteatterin oma tanssiryhmä

Helsinki Dance Company on Suomen suurin nykytanssiryhmä ja se toimii Helsingin Kaupunginteatterin alaisuudessa. Ryhmällä on Suomessa poikkeuksellinen asema ainoana kiinteään ammattiteatterin yhteydessä toimivana pysyvänä kokoonpanona. Ryhmä tekee esityksiä kaikille Helsingin Kaupunginteatterin näyttämöille sekä vieraillee kotimaisilla ja ulkomaisilla näyttämöillä. Ryhmän tanssijat osallistuvat myös Helsingin Kaupunginteatterin musikaaleihin ja puhenäytelmiin tanssijoina, näyttelijöinä ja koreografeina.

Lomonosovin moottori –esitys

Lomonosovin moottori on Helsinki Dance Companyn nykytanssiesitys, jonka koreografiasta vastaa Valtteri Raekallio. Lue Valtteri Raekallion haastattelu teatterin kotisivuilla: [Fantasia, mielikuvitus ja epäuskoinen katse todellisuuteen ovat kierteellä monella kerroksella](#)

Faktan ja fiktion rajaa horjuttava tanssiteos Lomonosovin moottori pohjautuu Antti Salmisen samannimiseen kirjaan (2014). Teoksen musiikin on säveltänyt kansanmuusikkona tunnettu Pekko Käppi, ja teoksessa esiintyvät kaikki tanssiryhmän kahdeksan tanssijaa. Ensi-ilta oli 1. marraskuuta 2022 Helsingin Kaupunginteatterin pienellä näyttämöllä.

Novaja Zemljan syrjäseuduilla on tapahtunut jotain. Sen systemaattinen läpikäyminen voi paljastaa hupenevien luonnonvarojen ja sivilisaation väliltä salaisia yhteyksiä. Selvityksen syvetessä tieteellinen ja luonnonuskoinen maailma kohtaavat ja vaihtavat paikkaa. Uskomuksista tulee tosiasioita, tieteelliset tosiasiat paljastuvat uskomuksiksi. Kaiken takana häilyy kysymys siitä, mikä on Lomonosovin moottori ja miten se vaikuttaa tähän kaikkeen.

Teoksessa esiintyvät Helsinki Dance Companyn tanssijat **Sofia Hilli, Jyrki Kasper, Misa Lommi, Pekka Louhio, Heidi Naakka, Mikko Paloniemi, Justus Pienmunne** ja **Inka Tiitinen**.

Teoksen lavastuksen on suunnitellut **Antti Mattila**, puvut **Essi Huovila** ja naamioinnin **Maija Sillanpää**. Valosuunnittelusta vastaa **Jukka Huitila**, videosuunnittelusta **Thomas Freundlich** ja äänisuunnittelusta **Eradj Nazimov**. Musiikin on säveltänyt **Pekko Käppi**.

Valtteri Raekallio on sukupolvensa keskeisiä suomalaisia koreografeja. Hän on tullut tunnetuksi yhteistyöstään kotimaisten kirjailijoiden kanssa, suurimittakaavaisista immersiiivisistä teoskokonaisuuksistaan, tinkimättömän omaäänisistä näyttämöteoksista sekä tanssielokuvista. Raekallio on työskennellyt tanssijana 20 vuotta esiintyen noin sadassa teoksessa 40 eri maassa. Hän oli kiinnitettyä Helsinki Dance Companyn vuodet 2006–2013.

Ennakkotehtävät

Nämä tehtävät on tarkoitettu tehtäväksi jo ennen esityksen katsomista. Niiden tarkoitus on orientoida oppilaita esityksen teemoihin sekä katsojakokemukseen. Tehtävät sopivat mille tahansa oppitunnille, eivätkä ne vaadi suuria ennakkovalmisteluja. Tehtävät voidaan tehdä vapaassa järjestyksessä, ja niistä voi valita halutessaan kaikki tai vain osan.

ALUKSI: Katsokaa Lomonosovin moottorin [ESITTELYVIDEO](#)

TEHTÄVÄ 1: Esityksen taustaa: faktaa vai fiktiota

Esitys haastaa katsojan arvioimaan, mikä on totta ja oikeasti tapahtunutta ja mikä kuviteltua.

”Tanssiesityksen ja siihen liittyvien rinnakkaisteosten valmistamisessa tavoitteena on ollut kirjan tavoin horjuttaa käsitystä siitä, mikä on totta, fiktiota, tutkimustietoa, luonnonuskoa, historiallista faktaa tai tulevaisuuden ennustusta. Haluaisin haastaa katsojan ajattelemaan ja kyseenalaistamaan niitä suuria kertomuksia, joita olemme yhteiskuntana itsellemme kertoneet”, esityksen koreografi Valtteri Raekallio kertoo.

1a) Viime aikoina on puhuttu paljon valeuutisista ja niiden vaikutuksesta ihmisten käyttäytymiseen. Miettikää esimerkkejä valeuutisista. Keskustelkaa, mistä tunnistaa, onko tieto luotettavaa.

1b) Kaksi totuutta ja yksi valhe.

Kokeilkaa itse toden ja epätoden välillä liikkumista.

- Oppilaat jakautuvat n. neljän henkilön ryhmiin.
- Jokainen miettii itseensä liittyen kaksi asiaa, jotka pitävät paikkansa ja yhden, joka ei ole totta, mutta joka voisi kuulostaa todelta. Esim. Totuudet: minulla on kaksi siskoa ja olen käynyt Meksikossa. Valhe: Osaan seistä käsilläni.
- Yksi oppilas ryhmässä kerrallaan kertoo omat kolme asiaansa. Tämän jälkeen muut ryhmän jäsenet saavat vuorotellen kysyä häneltä kaksi kysymystä. Esim. ”Minkä nimisiä siskosi ovat?” Tämän jälkeen muut arvaavat, mikä väitteistä ei ole totta. Lopuksi oppilas saa lyhyesti kertoa lauseiden taustat.
- Sen jälkeen vuoro siirtyy ryhmässä seuraavalle kertojalle ja muut toimivat kyselijöinä ja arvaajina.

Lopuksi käydään yhdessä keskustelu siitä, miltä tuntui kertoa epätosia asioita totena, oliko helppo arvata totuus ym.

1c) Kaikki, mikä meille esityksessä kerrotaan ja näytetään totena ja historiallisina faktoina ei ehkä olekaan totta. Kirjallisuudessa ja teatteritaiteessa puhutaan myös epäluotettavasta kertojasta.

Tutustukaa epäluotettavan kertojan käsitteeseen Tieteen termipankin avulla: [Kirjallisuudentutkimus: epäluotettava kertoja – Tieteen termipankki](#)

1d) Lomonosovin moottori on enemmän kuin vain pienellä näyttämöllä tapahtuva tanssiesitys. Teos alkaa jo ennen kuin yleisö istuu katsomoon. Pienen näyttämön lämpiössä nähdään teoksen maailmaan liittyvä näyttely, johon yleisö voi tutustua ennen tai jälkeen esityksen. Teokseen liittyy myös myöhemmin julkaistava tanssielokuva, jota työryhmä kuvasi Huippuvuorilla kesällä 2022.

Keskeinen osa teosta on kesällä 2022 Huippuvuorille suuntautunut tutkimus- ja kuvausmatka. Se toteutettiin yhdessä yhdysvaltalaisen Miskatonicin yliopiston sekä Viipurin Gnostilaisen Sienseuran (VGS) kanssa, joka lainaa esitykseen osan Olosuhteita kuvaavasta historiallisten aineistofragmenttien kokoelmastaan.

Mutta mikä kaikki edellisestäkään on totta? Yleisön kokemusta todesta ja epätodesta haastetaan myös tältä osin. Tutustukaa Miskatonicin yliopistoon tästä näkökulmasta. [Miskatonic University - Wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/Miskatonic_University) Mitä saatte selville yliopistosta ja sen suhteesta faktaan ja fiktion?

TEHTÄVÄ 2: Tutustutaan tanssijan ammattiin

Tutustu tanssijan ammattiin lukemalla Helsingin Kaupunginteatterin Backstage-sivuilta tanssija Heidi Naakan haastattelu. Mikä tanssijan ammatissa on haastavaa? Mikä taas palkitsevinta? Voitte tutustua myös muihin teatterin ammattilaisiin sivuston kautta.

<https://hkt.fi/backstage/esiintyjat/>

TEHTÄVÄ 3: Valmistautuminen tekijätapaamiseen

Esityksen jälkeen järjestetään tekijätapaaminen, jossa katsojat pääsevät tapaamaan *Lomonosovin moottori* -teoksen työryhmän jäseniä. Miettikää etukäteen, mitä haluaisitte kysyä teatterissa työskentelevältä tanssijalta tai muulta teatterin työntekijältä? Valitkaa kaksi kysymystä kysyttäväksi tekijätapaamiseen.

+ TARKKAILUTEHTÄVÄ ESITYKSEN AIKANA

Esitys käsittelee mm. ilmastonmuutosta ja ihmisen toimintaa suhteessa luontoon. Miten tämä näkyy esityksessä?

Miten fakta ja fiktio näyttäytyvät esityksessä? Miten sisäntulolämpöissä oleva näyttely liittyy esitykseen? Miten fakta ja fiktio näkyvät siinä?

Tarkkaile, kuinka liike ja koreografia kertovat esityksen tarinaa. Miten tanssijat kommunikoivat näyttämöllä? Tarkkaile esityksen aikana tanssijoiden lisäksi myös muiden teatterin ammattilaisten toimintaa ja kädenjälkeä. Miten lavasteet ja valot luovat tunnelmaa? Mikä rooli on äänellä ja musiikilla?

Kuva: Teppo Hulkkonen/ Stobo

Jälkitehtävät

Nämä tehtävät voidaan tehdä esityksen katsomisen jälkeen. Tehtävien tarkoitus on saada oppilaat keskustelemaan teatterivierailusta ja katsomiskokemuksesta. Tehtävät sopivat mille tahansa oppitunnille, eivätkä ne vaadi ennakkovalmisteluja. Tehtävät voidaan tehdä vapaassa järjestyksessä, ja niistä voi valita halutessaan kaikki tai vain osan.

TEHTÄVÄ 4: Teatterivierailun jälkipuinti

Tavoite: Oppilaat pohtivat kokemusta tanssiesityksestä sekä vierailun aikana oppimaansa.

Keskustelkaa näkemästänne.

- Millaisia ajatuksia ja tunteita esitys herätti?
- Oliko jotakin, joka hämmensi?
- Löysitkö esityksestä ajankohtaisia teemoja?
- Näitkö mielessäsi jonkin konkreettisen paikan tai tilanteen, johon esitys sijoittui?
- Mikä mielestäsi oli Lomonosovin moottori?
- Miten fakta ja fiktio näkyivät esityksessä?
- Mikä esityksessä oli erityisen kiinnostavaa?
- Millaisia ajatuksia esityksen liikekieli herätti?
- Mitä ajatuksia esityksen lavastus, puvustus ja valot nostattivat?

TEHTÄVÄ 5: Taidetestaajien kommentointi

Tavoite: Oppilaat oppivat arvioimaan näkemäänsä tanssiesitystä ja perustelemaan mielipiteitään.

Kommentoikaa *Lomonosovin moottori* -esitystä ja katsomiskokemusta teatterivierailun jälkeen Helsingin Kaupunginteatterin [sivuilla](#). Otamme myös mielellämme kommentteja vastaan Helsingin Kaupunginteatterin facebookissa tai instagramissa @hkfti. Voit myös jakaa kuvia teatterivierailusta käyttäen tunnusta #taidetestaajat.

Taidetestaajavierailuun liittyy aina myös arvioiden tekeminen Taidetestaajille. Antaakseen arvion oppilaat tarvitsevat arviointikoodit, jotka opettaja saa Taidetestaajat-järjestelmästä luokkakohtaisista tiedoista. Arviointikoodit voi tulostaa ja jakaa oppilaille, tai opettaja voi näyttää koodit esimerkiksi padilta. Jokainen oppilas tarvitsee oman koodin. Saamaa koodia kaverin kanssa ei voi käyttää, tai ensin arvioinnin tehneen oppilaan arvio ylikirjoittuu. Arviot annetaan Taidetestaajien selainpohjaisessa sovelluksessa: <https://arviot.taidetestaajat.fi/tester-login>